

jeg det anderledes, end det ærede Medlem sagde. Saa er det blevet sagt, at nu saae det, saa galt ud i Aalborg, Nørre-Sundby og Hjørring med de mange Værtshusholdere, der bleve rigere end Bønderne, Kjære, Herrer, hvorledes dømme De ikke ved den Slags Overdrivelser den Befolkning, der har havt politisk Frihed siden 1849, og som skulde have havt den endnu — det er ganske vist borte! Har den tilsat sin Kraft og sin materielle Evne hos Værtshusholderne? Atter her paastaar jeg — de Herrer kunne have en modsat Mening, jeg siger det ikke for at fornærme dem — atter her se De ikke Støven for bare Træer, de tage Undtagelsen og gøre den til Regel. Kommunalbestyrelserne have det jo i deres Magt efter den bestaaende Lovgivning efterhaanden at indskrænke disse Værtshusholderes Antal, hvis det er nødvendigt, og det forekommer mig ogsaa naturliger, at det bliver det ved end at lægge Bevillingerne over til Ministeren. Jeg har ikke talt om Politiet; men Andre have gjort det og have sagt, at Loven ikke vil kræve mere Politit. Jeg tror, at de Herrer se feil derpaa; enhver ny indskrænkende Bestemmelse i Folkets Sædvaner kræver, hvis den skal overholdes, forøget Tilsyn; det er logisk rigtigt, det kan ikke betvivles. Folkets Sædvaner ere jo for dem, der søge Værtshus' engang imellem, og ogsaa for dem, der søge det jævnlige, at der lukkes til sædvanlig Sengetid. Jeg taler nu ikke bestemt imod det her Foreslaede, jeg veed, at det eksisterer andre Steder; men jeg veed ogsaa andre Steder, hvor jo Alt er forbudt om Søndagen. Vilde Folk spille Skaf i deres egen Stue, maa de trække sig helt ind i Bærelset for ikke at forarge Nogen, der gaar forbi med, at de ikke læse i Bibelen. Men dersom man tror, at Søndagens rette Brug derved fremmes bedre end andre Steder, hvor man om Søndagen kan gjøre hvad man vil, tror jeg, at man tager storlig feil, og jeg tror, at man atter gjør sig skyldig i det at tage Undtagelsen for Regelen, naar man vil borttage den eneste Aften, Folk egentlig have. Jeg kan antage, at den eneste Aften, den større Del af vort Samfund kan øve den Virksomhed, som ligger udenfor deres daglige Slid og Møje, altsaa deres Foreningsvirksomhed, deres Samtaler om deres Fagforhold, enten det nu er i Byen eller paa Landet, om deres materielle Forhold og deres Samtaler om Forhold som Kommune- og Statsborgere; det er Lørdag Aften efter deres slidsomme Dage med 12—14 Timers Arbejde paa mange Steder, til sine Tider endnu mere, og ikke Søndag Aften, i alt Fald for dem, der ikke have Raad eller Villie

til at holde blaa Mandag, tror jeg det kal-des. Der er vistnok mange af de Herrer, det betvivler jeg ikke, der staa op tidlig om Morgen, men stod vi i det Hele taget tidligere op om Morgen, vilde vi se Arbejderne vandre deres halve eller tretuart Mil ind fra Yderkanterne og fra Steder endnu længere borte, udenfor den store By for at komme til Arbejdsstedet og der arbejde deres 12 Timer og saa atter vandre tilbage. Denne Trællegang giver ingen Fristelse, naar blot de have et Hjem til at komme paa Værtshuse de sædvanlige Aftener. De have overhovedet ingen Leilighed til at komme i Samtale med deres Kolleger i deres Fag og med deres Medborgere. Dette sker ved Sammenkomsten om Lørdagen, en driftig Arbejder har det saaledes, at det næsten ikke er ham muligt at udføre disse Foreningspligter, som man egentlig har som Statsborger, uden at erstatte det ved Hvilte Søndag Morgen. Det er disse Arbejdere, De ville rømme generende, fordi De tro derved at rømme Driffrøret; men her møder saa dette: „Du skal“, der griber ind i Borgernes selvstændige personlige Frihed lige overfor den uskadelige Ting at drikke sig en Baier, lidt Punch osv., og det er jo et Forhold, som for Resten ikke kommer Andre ved. Thi, mine Herrer, vilde vi paa samme Maade forhindre dem, der aldrig behøve at komme i Værtshuse, fordi de have deres Omgang, deres Selskaber, og som, naar de ere dygtig fulde, kunne puttes ind i en Droske og fjøres hjem, vilde vi gribe ind med Bestemmelser, hvorved Alle blive lige efter deres Forhold, da blev Stillingen en anden, og saa er det ogsaa et Spørgsmaal, om den almindelige Tilslutning fra højere Steder kunde blive saa varm. Denne Sag har altsaa flere Sider, det bør overveies. Naar jeg nu imidlertid har gjort disse Bemærkninger, er det ikke for at komme Forslagsstillerne til Livs. Deres Hensigt er ubetinget god, og jeg billiger den. Jeg kritiserer kun Midlet. Naar der er Forskjel i Udtalelserne om flere af disse Forhold, berøver det paa vort forskjelligte Syn paa disse Sager og paa de Midler, som skulle anvendes for med Betsignelse at bekæmpe dandelige Under-

B. Pedersen: Jeg har med megen Interesse hørt paa denne Diskussion, og det er jo Noget, der ikke er underligt, at man kan interessere sig for det Spørgsmaal, som her omhandles. Enighed er vistnok fuldt ud tilstede hos Alle, naar der er Tale om at modvirke et Onde, som Driksældigheden jo altid medfører. Men det er ikke fuld-